

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

Delegatura w Gdańsku

LGD.410.001.12.2018

P/18/001

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

Delegatura w Gdańsku

ul. Wały Jagiellońskie 36, 80-853 Gdańsk

T +48 58 768 36 00, F +48 58 768 36 05

lgd@nik.gov.pl

I. Dane identyfikacyjne kontroli

Numer i tytuł kontroli	P/18/001 - Wykonanie budżetu państwa w 2017 r. w części 29 – Obrona narodowa
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Gdańsku
Kontrolerzy	1. Ewa Gross, główny specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LGD/26/2018 z 26 stycznia 2018 r.; 2. Piotr Lewandowski, doradca techniczny, upoważnienie do kontroli nr LGD/31/2018 z 1 lutego 2018 r.; 3. Joanna Andrzejewska, specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LGD/50/2018 z 26 lutego 2018 r.; 4. Rafał Wieczorkowski, główny specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LGD/51/2018 z 28 lutego 2018 r. (dowód: akta kontroli str. 1-8)
Jednostka kontrolowana	Wojskowe Biuro Emerytalne w Gdańsku, 80-227 Gdańsk, ul. Do Studzienki 47 (dalej: „Biuro”).
Kierownik jednostki kontrolowanej	Mieczysław Chudziński, Dyrektor Wojskowego Biura Emerytalnego w Gdańsku. (dowód: akta kontroli str. 400)

II. Wprowadzenie

Celem kontroli była ocena wykonania planu finansowego Biura realizowanego w ramach wykonywania ustawy budżetowej na rok 2017¹ w części 29 – Obrona narodowa².

Biuro jest jednostką organizacyjną podległą Ministrowi Obrony Narodowej, bezpośrednio podporządkowaną Dyrektorowi Spraw Socjalnych Ministerstwa Obrony Narodowej.

W ramach realizowanych przez Biuro wydatków finansowano głównie wypłaty: wojskowych świadczeń emerytalno-rentowych dla żołnierzy zawodowych i członków ich rodzin, świadczeń pieniężnych należnych żołnierzom zawodowym przez okres jednego roku po zwolnieniu z zawodowej służby wojskowej.

Zakres kontroli obejmował:

- analizę porównawczą danych ujętych w rocznym sprawozdaniu budżetowym Rb-27 z wykonania planu dochodów budżetowych³,
- wykonanie wydatków budżetu państwa, w tym rzeczowe efekty uzyskane w wyniku realizacji zadań finansowanych ze środków publicznych,
- prawidłowość i rzetelność sporządzenia rocznych sprawozdań budżetowych za rok 2017 oraz sprawozdań za IV kwartał 2017 r. w zakresie operacji finansowych.

¹ Ustawa budżetowa na rok 2017 z dnia 16 grudnia 2016 r. (Dz. U. z 2017 r. poz. 108, ze zm.).

² Biuro jest dysponentem środków budżetu państwa trzeciego stopnia.

³ Zgodnie z założeniami przyjętymi do kontroli wykonania budżetu państwa w 2017 r., kontrola dochodów budżetowych w tej części została ograniczona do przeprowadzenia analizy porównawczej danych ujętych w rocznym sprawozdaniu budżetowym Rb-27 z wykonania planu dochodów budżetowych z wynikami roku ubiegłego.

Zrealizowane przez Biuro w 2017 r. dochody i wydatki budżetu państwa wyniosły odpowiednio: 1.427,0 tys. zł i 746.435,0 tys. zł. Biuro nie realizowało wydatków z budżetu środków europejskich.

III. Ocena kontrolowanej działalności

Ocena i jej
uzasadnienie

Najwyższa Izba Kontroli ocenia⁴ pozytywnie realizację przez Biuro planu finansowego w 2017 r.

W wyniku kontroli 0,61% zrealizowanych przez Biuro w części 29 – Obrona Narodowa wydatków budżetu państwa stwierdzono, że zostały one poniesione z zachowaniem zasad gospodarowania środkami publicznymi określonych w ustawie z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych⁵ (dalej: „ufp”) i aktach wykonawczych. Nie stwierdzono niecelowego i niegospodarnego wydatkowania środków publicznych oraz naruszeń przepisów ustawy z dnia 29 stycznia 2004 r. - Prawo zamówień publicznych⁶ (dalej: „upzp”).

Pozytywną ocenę uzasadnia także fakt, że w rezultacie wydatkowania środków osiągnięto cele prowadzonej działalności zaplanowane w układzie zadaniowym wydatków.

Najwyższa Izba Kontroli pozytywnie zaopiniowała roczne sprawozdania za 2017 r. sporządzone przez Biuro. Obowiązujący w Biurze system kontroli zarządczej i funkcjonujące w jego ramach mechanizmy kontroli w zakresie finansowym nie zapobiegły nieprawidłowościom w zakresie sprawozdawczości. Stwierdzone nieprawidłowości nie miały jednak istotnego wpływu na obraz stanu wykonania dochodów i wydatków. Polegały one m.in. na:

- niewykazaniu w sprawozdaniu Rb-27 należności wynikających z salda Wn konta 2400010 „Roszczenia sporne przekazane na drogę postępowania sądowego”, w związku z czym zaniżono należności, w tym zaległości netto, o kwotę 38,8 tys. zł,
- zaniżeniu w sprawozdaniu Rb-N za IV kwartał 2017 r. kwoty zadłużenia o 23,4 tys. i ujęcia całej kwoty zadłużenia jako pozostałej należności, podczas gdy całość należności była wymagalna, w związku z czym zawyżono pozostałe należności o 528,9 tys. zł i jednocześnie zaniżono należności wymagalne o 552,3 tys. zł.

Sprawozdania Rb-23, Rb-27 i Rb-28 zostały przekazane Ministerstwu Obrony Narodowej (dalej: „MON”) terminowo, zgodnie z przepisami rozporządzenia Ministra Finansów w sprawie: sprawozdawczości budżetowej⁷, natomiast sprawozdania Rb-Z i Rb-N zostały przekazane po terminie określonym w rozporządzeniu Ministra Finansów w sprawie sprawozdań jednostek sektora finansów publicznych w zakresie operacji finansowych⁸, a sprawozdanie Rb-BZ1 – po terminie określonym w rozporządzeniu Ministra Finansów w sprawie sprawozdawczości budżetowej w układzie zadaniowym⁹.

⁴ W kontroli wykonania budżetu państwa w 2017 r. Najwyższa Izba Kontroli stosuje następujące oceny: pozytywna i negatywna. W przypadku gdy nie zostały spełnione kryteria ani dla oceny pozytywnej ani dla negatywnej stosuje się ocenę opisową.

⁵ Dz.U. z 2017 r. poz. 2077, ze zm.

⁶ Dz.U. z 2017 r. poz. 1579, ze zm.

⁷ Rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 16 stycznia 2014 r. w sprawie sprawozdawczości budżetowej (Dz.U. z 2016 r. poz. 1015, ze zm.).

⁸ Rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 4 marca 2010 r. w sprawie sprawozdań jednostek sektora finansów publicznych w zakresie operacji finansowych (Dz.U. z 2014 r. poz. 1773).

⁹ Rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 28 grudnia 2011 r. w sprawie sprawozdawczości budżetowej w układzie zadaniowym (Dz.U. Nr 298 poz. 1766).

IV. Wyniki kontroli

1. Dochody budżetowe

Opis stanu
faktycznego

Zrealizowane dochody Biura wyniosły 1.427,0 tys. zł i były wyższe o 16,0% od kwoty planowanej na 2017 r. oraz wyższe o 7,0% od dochodów z 2016 r. (1.335,0 tys. zł). Wyższa realizacja planu dochodów wynikała głównie z uzyskania wyższej kwoty dochodów w § 0940 – wpływy z rozliczeń/zwrotów z lat ubiegłych (w rozdziale 75301 – Świadczenia pieniężne z zaopatrzenia emerytalnego), w związku ze zwiększoną liczbą osób zobowiązanych do zwrotu nienależnie pobranych świadczeń emerytalno-rentowych. Głównym źródłem uzyskanych dochodów były wpływy w § 0940 – wpływy z rozliczeń/zwrotów z lat ubiegłych¹⁰ (rozdział: 75301 – Świadczenia pieniężne z zaopatrzenia emerytalnego) z tytułu rozliczeń z lat ubiegłych, które wyniosły 1.402,1 tys. zł.

(dowód: akta kontroli str. 234, 368, 652, 661-662, 689-709)

Na koniec 2017 r. w Biurze wystąpiły należności pozostałe do zapłaty i zaległości netto w kwocie 934,7 tys. zł. Dotyczyły one głównie należności (rozdział 75301) z tytułu wydanych decyzji o zwrocie nienależnych świadczeń emerytalno-rentowych: w łącznej kwocie 525,6 tys. zł (§ 0940) i odsetek od tych należności w kwocie 381,6 tys. zł (§ 0920).

W sprawozdaniu Rb-27 za 2016 r. nie wykazano zaległości netto, mimo że z Bilansu Zamknięcia z 2016 r./Bilansu Otwarcia z 2017 r. stan należności pozostałych do zapłaty/zaległości netto wynosił 909,6 tys. zł.

(dowód: akta kontroli str. 234, 368, 669-688)

Z wyjaśnień Głównego Księgowego Biura wynikało, że w 2016 r. nie wykazano w ww. sprawozdaniu zaległości netto, ponieważ generowanie sprawozdania odbywało się automatycznie poprzez import pliku z danymi ze stosowanego w 2016 roku programu SI K(RAB) za pośrednictwem obowiązującego w MON systemu informatycznego „Sprawozdawczość budżetowa i finansowa Resortu Obrony Narodowej SI SFINKS”. Plik wytworzony przy użyciu tego programu był bez zmian importowany do Systemu TREZOR, zaś w związku z brakiem możliwości dokonywania zmian w importowanych i wytwarzanych plikach przyjęto/uznano wygenerowane sprawozdanie za prawidłowe. Główny Księgowy Biura jednocześnie wyjaśnił, że sprawozdanie to zostało przyjęte przez Departament Budżetowy MON nadzorujący Biuro bez uwag.

(dowód: akta kontroli str. 859-862)

W działalności kontrolowanej jednostki dotyczącej dochodów budżetowych nie stwierdzono nieprawidłowości.

2. Wydatki budżetu państwa i budżetu środków europejskich

Opis stanu
faktycznego

2.1. Wydatki budżetu państwa w części 29 – Obrona Narodowa zostały zrealizowane w Biurze w kwocie 746.435,5 tys. zł, co stanowiło 100,0% planu po zmianach. W porównaniu do roku 2016 (735.075,1 tys. zł) nastąpił wzrost wydatków o 11.360,4 tys. zł, tj. o 1,5%.

Biuro w 2017 r. nie otrzymało środków z rezerw budżetowych (ogólnej i celowych).

(dowód: akta kontroli str. 153-176, 179-215, 423-424, 653-654)

Departament Budżetowy Ministerstwa Obrony Narodowej poinformował Biuro, że decyzją Ministra Obrony Narodowej z dnia 13 grudnia 2017 r. dokonano blokady wydatków w budżetach Wojskowych Biur Emerytalnych, w wyniku której w planie

¹⁰ W poprzednich latach ujmowanych w § 0970 – wpływy z różnych dochodów.

finansowym Biura zablokowano wydatki w § 4130 – składki na ubezpieczenie zdrowotne w kwocie ogółem 23,2 tys. zł w rozdziale 85156 – Składki na ubezpieczenie zdrowotne oraz świadczenia dla osób nieobjętych obowiązkiem ubezpieczenia zdrowotnego.

(dowód: akta kontroli str. 177-178)

Zaplanowane i wykonane zgodnie z planem finansowym wydatki Biura na świadczenia na rzecz osób fizycznych wyniosły 713.779,0 tys. zł (100,0% planu po zmianach) i stanowiły 95,6% wydatków ogółem.

Najwyższe wydatki poniesiono w rozdziale 75301 – Świadczenia pieniężne z zaopatrzenia emerytalnego na świadczenia społeczne (§ 3110) – 713.734,0 tys. zł (99,9% ogółu wydatków).

W ramach tych wydatków realizowano głównie następujące świadczenia emerytalno-rentowe:

- emerytury wojskowe – 500.273,1 tys. zł dla 11.868 emerytów wojskowych, wypłacono 143.104 świadczeń w przeciętnej wysokości – 3.495,87 zł (w 2016 r. – 3.395,07 zł);
- renty rodzinne – 134.633,0 tys. zł dla 4.929 świadczeniobiorców, wypłacono 49.304 świadczeń w przeciętnej wysokości 2.730,67 zł (w 2016 r. – 2.761,38 zł);
- renty z tytułu niezdolności do pracy – 59.877,1 tys. zł dla 1.624 rencistów, wypłacono 19.844 rent w przeciętnej wysokości 3.017,39 zł (w 2016 r. – 3.041,57 zł);
- renty z ustawy o zaopatrzeniu inwalidów wojennych i wojskowych – 1.414,4 tys. zł dla 94 rencistów, wypłacono 1.121 rent w przeciętnej wysokości – 1.262,34 zł (w 2016 r. – 1.241,81 zł).

Ponadto Biuro w 2017 r. zrealizowało wydatki na kwotę 23.763,0 tys. zł (100,0% planu po zmianach) na uposażenia i świadczenia pieniężne wypłacane przez rok żołnierzom i funkcjonariuszom zwolnionym ze służby (§ 4080 w rozdziale 75295 – Działalność pozostała).

(dowód: akta kontroli str. 11, 179-184, 234-253)

Zaplanowane i wykonane zgodnie z planem finansowym wydatki bieżące Biura w 2017 r. wyniosły 746.460,0 tys. zł (100,0% planu po zmianach) i przeznaczone były w szczególności na:

- uposażenia i świadczenia pieniężne wypłacane przez okres roku żołnierzom i funkcjonariuszom zwolnionym ze służby (§ 4080) w rozdziale 75295 w kwocie 23.763,0 tys. zł;
- odpisy na Zakładowy Fundusz Świadczeń Socjalnych (§ 4440) w rozdziale 75301 w kwocie 3.781,0 tys. zł;
- zakup usług pozostałych (§ 4300) w łącznej kwocie 2.045,0 tys. zł, w tym w rozdziale 75295 w kwocie 1.364,0 tys. zł, a w rozdziale 75301 w kwocie 681,0 tys. zł;
- wynagrodzenia pracowników (§ 4010) w łącznej kwocie 2.200,0 tys. zł, w tym w rozdziale 75301 w kwocie 1.989,0 tys. zł, a w rozdziale 75295 w kwocie 211,0 tys. zł;
- składki na ubezpieczenie społeczne (§ 4110), w kwocie łącznej 376,0 tys. zł, w tym w rozdziale 75301 w kwocie 338,0 tys. zł, a w rozdziale 75295 w kwocie 38,0 tys. zł;
- dodatkowe wynagrodzenie roczne (§ 4040), w kwocie łącznej 151,0 tys. zł, w tym w rozdziale 75301 w kwocie 135,0 tys. zł, a w rozdziale 75295 w kwocie 16,0 tys. zł;

- składki na ubezpieczenie zdrowotne (§ 4130) w rozdziale 85156 w kwocie 130,0 tys. zł;
- zakup materiałów i wyposażenia (§ 4210), w rozdziale 75295 w kwocie 76,0 tys. zł.

(dowód: akta kontroli str. 179-184, 234-253, 653-654, 666-668)

Przeciętne zatrudnienie w Biurze w 2017 r. wyniosło 46 osób, wszyscy według statusów zatrudnienia 01 – osoby nieobjęte mnożnikowymi systemami wynagrodzeń) i było na takim samym poziomie, jak w roku 2016.

Wydatki na wynagrodzenia w Biurze wyniosły 2.351,0 tys. zł i w porównaniu do 2016 r. były wyższe o 186,0 tys. zł, tj. o 7,9%. Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w przeliczeniu na jednego pełnozatrudnionego wzrosło o 426 zł, tj. o 11,1% i wynosiło 4.259 zł. Wzrost wynagrodzeń wynikał z podwyżki (od stycznia 2017 r.) uposażeń żołnierzy zawodowych oraz wynagrodzeń pracowników wojska.

Zaplanowane w budżecie Biura wydatki na wynagrodzenia (§§ 4010-4020) zostały wykonane zgodnie z planem.

Wydatki Biura na wynagrodzenia bezosobowe (§ 4170) wyniosły 48,2 tys. zł i w porównaniu do 2016 r. były wyższe o 1,6 tys. zł, tj. o 3,3%.

(dowód: akta kontroli str. 423-437, 655-660)

W 2017 r. Biuro nie realizowało wydatków majątkowych.

(dowód: akta kontroli str. 653-654)

W 2017 r. w Biurze nie wystąpiły przypadki zapłaty odsetek od nieterminowych płatności zobowiązań.

(dowód: akta kontroli str. 272-294)

Według stanu na 31 grudnia 2017 r. Biuro nie posiadało zobowiązań wymagalnych.

Zobowiązania (niewymagalne) Biura ogółem wyniosły 5.395,1 tys. zł i dotyczyły głównie składek na ubezpieczenie zdrowotne oraz podatku dochodowego od wypłaconych w miesiącu grudniu 2017 r. świadczeń emerytalno-rentowych (§ 3110 – 5.079,8 tys. zł) i uposażeń i świadczeń społecznych wypłacanych przez okres roku żołnierzom i funkcjonariuszom zwolnionym ze służby (§ 4080 – 136,1 tys. zł), a także dodatkowego wynagrodzenia rocznego (§ 4040 – 151,3 tys. zł) oraz składek na: Fundusz Pracy (§ 4120 – 0,1 tys. zł) i ubezpieczenie społeczne (§ 4110 – 27,8 tys. zł).

(dowód: akta kontroli str. 246-248, 710-711, 658)

2.2. Szczegółowym badaniem objęto realizację wydatków Biura w łącznej kwocie 4.581,5 tys. zł (0,61% wydatków ogółem) dobranych w sposób celowy, tj.: wydatki na świadczenia na rzecz osób fizycznych w kwocie 3.928,7 tys. zł (emerytury i renty w kwocie odpowiednio 3.688,3 tys. zł i 240,4 tys. zł), na rekonwersję¹¹ w kwocie 45,0 tys. zł oraz poniesione w następstwie realizacji trzech postępowań o udzielenie zamówień publicznych wydatków w kwocie 607,8 tys. zł.

W wyniku badań stwierdzono, że wydatki na świadczenia emerytalno-rentowe, zakupy i usługi służyły realizacji celów jednostki oraz dokonywano ich zgodnie z planem finansowym i obowiązującymi przepisami. Świadczenia na rzecz osób fizycznych dokonywane w poszczególnych miesiącach 2017 r. wypłacane były właściwym odbiorcom, terminowo oraz we właściwej wysokości, zaś z chwilą wygaśnięcia podstawy prawnej świadczenia Biuro niezwłocznie zaprzestawało

¹¹ Działania podejmowane wobec żołnierzy zwalnianych z wojska w wieku umożliwiającym adaptację społeczno-zawodową do warunków cywilnych.

dokonywania wypłat. W próbie wydatków objętej badaniem, pod kątem prawidłowości wyboru trybów udzielania zamówień publicznych oraz przesłanek wyłączenia stosowania upzp, nie stwierdzono nieprawidłowości.

(dowód: akta kontroli str. 443-641)

W zakresie złożonych przez świadczeniobiorców odwołań od decyzji wydanych przez Biuro w 2017 r. (ogółem 22 odwołania na łączną kwotę roszczeń 67,9 tys. zł) ustalono, że siedem z nich zostało oddalonych, w dwóch sprawach wydano nową decyzję, w jednej sprawa zakończyła się zmianą decyzji, jedno postępowanie umorzono. W pozostałych 11 sprawach postępowanie nie zakończyło się do czasu zakończenia kontroli.

Głównymi powodami odwołań była: odmowa prawa do świadczenia (9 spraw), wysokość podstawy wymiaru świadczenia (6 spraw), roczne rozliczenie emerytury za 2016 r. w związku z osiągniętym przychodem (4 sprawy).

(dowód: akta kontroli str. 438-442, 642-651)

Biuro w 2017 r. dokonało wydatków (na łączną kwotę 626,4 tys. zł) na podstawie pięciu postępowań o udzielenie zamówienia publicznego, zakończonych zawarciem umów w 2016 i 2017 roku.

Badaniem objęto prawidłowość dokonania trzech największych zamówień publicznych¹² w tym zakresie (tj. 97,0% wydatków łącznie na zamówienia publiczne).

Badanie ww. trzech najwyższych wartościowo postępowań o udzielenie zamówień publicznych wykazało, że zostały one przeprowadzone zgodnie z przepisami upzp i obowiązującym w Biurze „Regulaminem udzielania zamówień publicznych, których wartość nie przekracza wyrażonej w złotych równowartości kwoty 30.000 euro”.

(dowód: akta kontroli str. 486-544, 571-641)

Biuro terminowo sporządziło i przekazało do Prezesa Urzędu Zamówień Publicznych roczne sprawozdanie o udzielonych zamówieniach za 2017 rok w dniu 28 lutego 2018 r. W sprawozdaniu tym ujęto jedno z czterech udzielonych w 2017 r. zamówień.

(dowód: akta kontroli str. 545-641)

Wydatki objęte badaniem, na kwotę 4.581,5 tys. zł, realizowane były w ramach funkcji 13. Zabezpieczenie społeczne i wspieranie rodziny funkcji i funkcji 14. Rynek pracy, z tego 4.536,5 tys. zł w zadaniu 13.2. Świadczenia społeczne i 45,0 tys. w zadaniu 14.1. Wspieranie zatrudnienia i przeciwdziałanie bezrobociu.

(dowód: akta kontroli str. 234-253)

W ramach realizowanych w Biurze dwóch funkcji budżetu zadaniowego, najwyższe kwotowo wydatki poniesione zostały w ramach funkcji 13 (744.660,7 tys. zł), zadanie 13.2. podzadanie 13.2.5. Świadczenia społeczne żołnierzy i funkcjonariuszy (744.629,9 tys. zł) na emerytury oraz dodatki do emerytur, renty i świadczenia

¹² Tj.: udzielonych: 1) w trybie przetargu nieograniczonego w dniu 24.06.2016 r. na świadczenie usług polegających na realizacji przekazów pocztowych (łączna kwota wydatków dokonana w 2017 r. – 367,1 tys. zł, 2) z wyłączeniem procedur określonych przepisami upzp w dniu 2.01.2017 r. na świadczenie usług pocztowych w zakresie przesyłek (łączna kwota wydatków dokonana w 2017 r. – 171,3 tys. zł), 3) z wyłączeniem procedur określonych przepisami upzp w dniu 23.12.2016 r., na dostawę materiałów administracyjno-biurowych (łączna kwota wydatków dokonana w 2017 r. – 69,4 tys. zł).

rodzinne oraz dodatki do tych świadczeń, a także na świadczenia pieniężne dla żołnierzy i funkcjonariuszy zwolnionych z zawodowej służby.

(dowód: akta kontroli str. 234-253)

Uwaga dotycząca
badanej działalności

W rocznym sprawozdaniu o udzielonych zamówieniach za 2017 r., sporządzonym na podstawie art. 98 ust. 1 i 2 upzp, nie ujęto trzech z czterech udzielonych w 2017 r. zamówień. W 2017 r. Biuro podpisało cztery umowy, zaś w sprawozdaniu ujęto tylko jedną z nich (ponadto ujęto w tym sprawozdaniu umowy zawarte w 2016 r.). Z wyjaśnień Dyrektora Biura wynikało, że w sprawozdaniu za 2017 rok, zgodnie z przyjętą interpretacją, zawarto informacje o umowach, na podstawie których dokonano wydatków w 2017 r.

W wyniku kontroli Biuro dokonało korekty ww. sprawozdania w dniu 22.03.2018 r.

(dowód: akta kontroli str. 545-641, 778-858)

W działalności kontrolowanej jednostki dotyczącej wydatków budżetu państwa nie stwierdzono nieprawidłowości.

3. Sprawozdania

Opis stanu
faktycznego

Kontrolą objęto prawidłowość sporządzania przez Biuro rocznych sprawozdań budżetowych za 2017 r. i sprawozdań w zakresie operacji finansowych za IV kwartał 2017 r.:

- o stanie środków na rachunkach bankowych państwowych jednostek budżetowych (Rb-23),
- z wykonania planu dochodów budżetowych (Rb-27),
- z wykonania planu wydatków budżetu państwa (Rb-28),
- z wykonania wydatków budżetu państwa oraz budżetu środków europejskich w układzie zadaniowym (Rb-BZ1) oraz
- sprawozdań w zakresie operacji finansowych za IV kwartał 2017 r. o stanie należności oraz wybranych aktywów finansowych (Rb-N) i o stanie zobowiązań według tytułów dłużnych oraz poręczeń i gwarancji (Rb-Z).

Badanie ww. sprawozdań wykazało, że sprawozdania Rb-23, Rb-27 i Rb-28 zostały przekazane MON terminowo, a sprawozdania Rb-BZ1, RB-N i RB-Z przekazano po wymaganych terminach.

Wykazane w sprawozdaniach:

- Rb-23 za 2017 r.: dochody wykonane i przekazane na centralny rachunek bieżący budżetu państwa (1.426,9 tys. zł) były zgodne z dochodami wykonanymi i wykazanymi w rocznym sprawozdaniu Rb-27, wydatki wykonane (746.435,5 tys. zł) były zgodne z wykazanymi w rocznym sprawozdaniu Rb-28, a zerowy stan środków na rachunku bieżącym zgodny był ze stanem środków wynikających z ostatniego wyciągu bankowego;
- Rb-27 za 2017 r.: należności (2.361,6 tys. zł), były zgodne z danymi wynikającymi z ksiąg rachunkowych, natomiast dane dotyczące dochodów wykonanych i należności pozostałych do zapłaty (w tym zaległości netto) nie były zgodne z danymi wynikającymi z ksiąg rachunkowych;
- Rb-28 za 2017 r.: plan po zmianach (746.459,8 tys. zł), wykonanie wydatków (746.435,5 tys. zł) i zobowiązania (5.395,1 tys. zł), zgodne były z danymi wynikającymi z ewidencji księgowej, natomiast kwota zaangażowania nie była zgodna z danymi wynikającymi z ksiąg rachunkowych;
- Rb-N za IV kwartał 2017 r.: kwota zadłużenia (528,9 tys. zł), nie była zgodna z danymi wynikającymi z ksiąg rachunkowych.

W Biurze nie wystąpiły zobowiązania podlegające wykazaniu w sprawozdaniu Rb-Z za IV kwartał 2017 r.

(dowód: akta kontroli str. 234-253, 272-346 i 865-866)

W księgach rachunkowych, prowadzonych z wykorzystaniem Zintegrowanego Wieloszczeblowego Systemu Informatycznego Resortu Obrony Narodowej (ZWSI RON), czystość obrotów na koncie 130, służącym do ewidencji stanu środków budżetowych oraz obrotów na rachunku bankowym jednostki z tytułu wydatków i dochodów (wpływów) budżetowych objętych planem finansowym jednostki budżetowej, uzyskuje się przy zastosowaniu wbudowanego filtrowania danych umożliwiającego prezentację prawidłowych danych sprawozdawczych.

(dowód: akta kontroli str. 89, 318-320, 347-367)

Ustalone
nieprawidłowości
i uwagi

W działalności kontrolowanej jednostki dotyczącej sprawozdawczości stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. W sprawozdaniu Biura:

– Rb-27 za 2017 r.:

- nie wykazano należności, wynikających z salda Wn konta 2400010 „Roszczenia sporne przekazane na drogę postępowania sądowego” w wysokości 38,8 tys. zł, wskutek czego zaniżono o ww. kwotę należności, należności pozostałe do zapłaty (w tym zaległości netto) w rozdziale 75301, w § 0640 wykazano dochody wykonane w wysokości 187,06 zł, a w § 0970 dochody wykonane w wysokości 169,34 zł i należności pozostałe do zapłaty, w tym zaległości netto w wysokości (-120,00 zł), podczas gdy z danych ujętych w księgach rachunkowych wynikają dochody wykonane w ww. paragrafach odpowiednio: 117,59 zł i 49,34 zł i brak należności pozostałych do zapłaty.

- Rb-N za IV kwartał 2017 r.: wykazano kwotę zadłużenia 528,9 tys. zł, podczas gdy kwota zadłużenia wynikająca z ksiąg rachunkowych wynosiła 552,3 tys. zł. Ponadto kwotę tą wykazano jako pozostałe należności podczas gdy całość należności była wymagalna, w związku z czym zawyżono pozostałe należności o 528,9 tys. zł i jednocześnie zaniżono należności wymagalne o 552,3 tys. zł.

(dowód: akta kontroli str. 234-235, 252, 283, 319, 324 i 343)

Z wyjaśnień Głównego Księgowego wynikało, że:

- ponieważ przeksięgowania należności na należności sporne dokonano w księgach rachunkowych zgodnie z „Podręcznikiem użytkownika ZWSI RON”, to przyjął, że automatycznie wygenerowane sprawozdanie Rb-27 było zgodne z danymi wynikającymi z ksiąg rachunkowych. Niezasadność ujmowania ww. należności znajduje swoje uzasadnienie również w rozporządzeniu Ministra Finansów w sprawie sprawozdawczości budżetowej, które nie wymienia należności spornych jako ujmowane w sprawozdaniu.
- pozostałe różnice w sprawozdaniu Rb-27 wynikały z zawieszenia się komunikacji pomiędzy modułami ZWSI RON. Kwoty zostały zaksięgowane prawidłowo, natomiast system nie „zaczytał” odpowiednio danych. Problem został zgłoszony przez HELPDESK do Centralnej Grupy Wdrożeniowej i po sporządzeniu sprawozdania został rozwiązany, ale nie sporządził korekty sprawozdania Rb-27 – zostanie ona sporządzona w marcu,
- nieprawidłowości w sprawozdaniu Rb-N wynikają z błędnego ujęcia wykazanych w rozdziale 75295 odsetek zamiast należności oraz ujęcia należności w nieodpowiedniej pozycji sprawozdania.

(dowód: akta kontroli str. 295-303 i 859-863)

Z § 9 ust. 2 pkt 2 i 5 instrukcji sporządzania sprawozdań budżetowych w zakresie budżetu państwa stanowiącej załącznik nr 37 do ww. rozporządzenia Ministra Finansów w sprawie sprawozdawczości budżetowej, nie wynika – jak twierdzi Główny Księgowy – że w sprawozdaniu Rb-27 nie należy wykazywać należności spornych (nie wymienia się ich w pkt. 5 jako należności, których nie należy wykazywać).

Stosownie do § 9 ust. 2 ww. rozporządzenia, kwoty wykazane w sprawozdaniach powinny być zgodne z danymi wynikającymi z ewidencji księgowej.

Stosownie do § 10 ust. 4 i 5 rozporządzenia Ministra Finansów w sprawie sprawozdań jednostek sektora finansów publicznych w zakresie operacji finansowych, sprawozdania Rb-N należy sporządzać rzetelnie i prawidłowo pod względem merytorycznym i formalno-rachunkowym, a w przypadku zmiany stanu faktycznego w ewidencji księgowej lub w przypadku stwierdzenia błędu w uprzednio przekazanym sprawozdaniu jednostka niezwłocznie sporządza oraz przekazuje korektę sprawozdania nieodpowiadającego stanowi faktycznemu do jednostki będącej odbiorcą tego sprawozdania.

2. Sprawozdanie Biura Rb-N za IV kwartał 2017 r. zostało przekazane MON 7 lutego 2018 r. drogą elektroniczną i 8 lutego za pośrednictwem poczty, a sprawozdanie Rb-Z za IV kwartał 2017 r. zostało przekazane 2 lutego 2018 r. drogą elektroniczną, a 8 lutego 2017 r. za pośrednictwem poczty pomimo, że stosownie do załącznika nr 6 do ww. rozporządzenia Ministra Finansów w sprawie sprawozdań jednostek sektora finansów publicznych w zakresie operacji finansowych, sprawozdania te powinny być przekazane nie później niż 26 stycznia 2018 r.

Sprawozdanie Biura Rb-BZ1 za 2017 r. zostało przekazane MON 7 lutego 2018 r., pomimo, że stosownie do załącznika nr 3 do rozporządzenia w sprawie sprawozdawczości budżetowej w układzie zadaniowym, sprawozdanie to powinno być przekazane nie później niż 2 lutego 2018 r.

(dowód: akta kontroli str. 250-253, 293-294 i 344-346)

Główny Księgowy Biura wyjaśnił, że opóźnienia te wynikały z przeoczenia terminu w związku z brakiem pracowników w Pionie Głównego Księgowego.

(dowód: akta kontroli str. 863)

3. Najwyższa Izba Kontroli zauważyła, że obowiązujący w Biurze system kontroli zarządczej i funkcjonujące w jego ramach mechanizmy kontroli w zakresie finansowym nie były w pełni skuteczne, ponieważ nie zapobiegły opisanym wyżej nieprawidłowościom w zakresie sprawozdawczości. Z powodu znacznego zmniejszenia kadr Pionu Głównego Księgowego, sporządził je Główny Księgowy, który jednocześnie sprawował nadzór i kontrolę nad ich prawidłowością i terminowością. W Biurze funkcjonował system sprawozdawczy, który automatycznie generował sprawozdania budżetowe, ale Główny Księgowy nie wiedział w jaki sposób zdefiniowano w nim powiązania pomiędzy poszczególnymi pozycjami sprawozdań z księgami rachunkowymi.

(dowód: akta kontroli str. 46-47, 57-63, 254-271 i 322-323)

Ocena częściowa

Najwyższa Izba Kontroli opiniuje pozytywnie sporządzone przez kontrolowaną jednostkę sprawozdania budżetowe i w zakresie operacji finansowych. Stwierdzone nieprawidłowości nie miały istotnego wpływu na obraz stanu wykonania dochodów i wydatków.

V. Wnioski

Wnioski pokontrolne

Przedstawiając powyższe oceny wynikające z ustaleń kontroli, Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli¹³, wnosi o:

- 1) wzmocnienie funkcjonującego w WBE systemu kontroli zarządczej w zakresie finansowym poprzez wprowadzenie mechanizmów zapewniających wykazywanie prawidłowego obrazu stanu należności w sprawozdaniu Rb-27 i Rb-N;
- 2) podjęcie działań w celu prezentacji w sprawozdaniach budżetowych rzetelnych danych dotyczących dochodów budżetowych i należności.

VI. Pozostałe informacje i pouczenia

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Najwyższej Izby Kontroli Delegatury w Gdańsku.

Obowiązek
poinformowania
NIK o sposobie
wykonania wniosku

Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK proszę o poinformowanie Najwyższej Izby Kontroli, w terminie 21 dni od otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykonania wykorzystania uwagi i wykonania wniosków pokontrolnych oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.

W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Gdańsk, dnia 26 marca 2018 r.

Kontroler
Ewa Gross
główny specjalista kontroli państwowej

.....
Podpis

Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Gdańsku

Dyrektor

WICEDYREKTOR DELEGATURY
NAJWYŻSZEJ IZBY KONTROLI
w Gdańsku

.....
Podpis Teresa Sawicka

¹³ Dz. U. z 2017 r. poz. 524.

